

Donderdag

den 5 September.

NOTIFICATIE.

DE STAATSRaad, GOUVERNEUR DER PROVINCE GELDERLAND,

Brengt, bij deze, ter kennis van de ingezetenen dezer Provincie, dat door den Heer Opperhoutvester voor de Noordelijke Provincien, met overleg van Heeren Gedeputeerde Staten, is vastgesteld:

- 1°. Dat de *grootte jagt* dit jaar zal geopend zijn op den *twaaften September* aanstaande, zonder dat nogtans zal mogen gejaagd worden op bouwlanden, waarop de oogst nog niet is afgeloopen, en dat dezelve met den *31sten* December dezes jaars *fiinaal* zal gesloten zijn.
- 2°. Dat de *lange jagt* niet meer dan *drie dagen in de week*, en wel alleen des *Dingsdags*, *Donderdags* en *Zaturdags*, zal mogen uitgeoefend worden.
- 3°. Dat op *één*en dag niet meer dan *vijf hazen* door denzelfden *jager* zullen mogen *gevangen* of *geschoten* worden.

En, ten einde niemand hiervan onwetenheid kunne voorwenden, zal deze alom worden gepubliceerd en geafficheerd, waar zulks te doen gebruikelijk is, en voorts in de Arnheemsche Courant worden geinsereerd.
Arnhem, den 3den September 1833.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
VAN HEECKEREN VAN KELL.

FRANKFORT, den 1sten September.

Een berigt uit Pruisen, van den 23sten Augustus, behelst het volgende: Men verneemt weinig uit Bohemen, en toch zijn aldaar gewis de gewichtigste zaken verhandeld. Deze bijeenkomst der souvereinen is misschien even gewichtig voor Europa, als eens het beroemde congres van Weenen was; want door de laatste Fransche revolutie zijn de overeenkomsten, te dier tijd te Weenen gemaakt, vervallen en is de wereld als 't ware van alle stellige bepalingen des volkenregts beroofd.

Hoe ver men daarin denkt te gaan en gaan kan, is weinig moeielijk te beantwoorden. De buitengewone gebeurtenissen volgen zoo spoedig op elkanderen, dat er eene groote gaaf van bevattig vereischt wordt, om ze slechts oppervlakkig te herkennen, terwijl het onmogelijk schijnt, om stelselmatig daartegen te werk te gaan, en nog meer om eenen geregelden loop, overeenkomstig de voorschriften van het volkenregt, in de betrekkingen der staten te brengen. Desniettemin schijnt men de noodzakelijkheid in te zien, om Europa in eene gesteldheid te plaatsen, waardoor hetzelfde tegen toevalligheden en alle willekeurige vorderingen wordt beveiligd. Met een woord, men moet beproeven een nieuw volkenregt te stichten, of veeleer nieuwe waarborgen daarvoor te stellen, om voortaan die misbruiken voor te komen, die men in den jongsten tijd gemaakt heeft ten opzichte der aloude wetten, welke de wederzijdsche betrekkingen der natien behooren te regelen. Indien men hierin mogt slagen en gelukkig genoeg zijn, om zich over eene zaak te verstaan, waarmede de voortgang der beschaving in verband staat, dan zou het veel gemakkelijker vallen, het inwendige kwaad waaraan Europa lijdt, te genezen en alle propagandes, van welke kleur zij ook zijn mogen, krachteloos te maken. Dat de Pruisische regering de hand daartoe leenen zal, lijdt geenen twijfel; dat de andere, inzonderheid de naar zuivere constitutionele instellingen bestuurde landen het voor het grootste geluk zouden achten, den staat gezuiverd en het onkruid uitgerooid te zien, hetwelk tusschen het goede graan opschiet, is te gelooven. Het zou derhalve niet aan goeden wil en bereidvaardigheid haperen, om een werk te volvoeren, welks noodzakelijkheid een iegelijk gevoelt. Dan of men gelukkig genoeg zijn zal, om meester van de omstandigheden te worden, of om ze ook maar bij den ernstigsten toeleg, bij de volledigste overeenstemming der kabinetten, ten beste van het algemeen te kunnen besturen, staat te beziën. Voorloopig kan het wellicht voldoende zijn, den ernstigen toeleg te kennen te geven en het goede te willen. Dit kan door vriendschappelijk overleg geschieden, en zal, zoodra de mogelijkheid van eene formele schikking blijkt, wel langs den diplomatieken weg bevorderd worden.)

— Volgens brieven uit Weenen, van den 24sten Augustus, werd er stellig beweerd, dat de hertogin van Berry zich binnen kort naar het

gezin van Karel X te Praag zou begeven, daar hare betrekkingen tot hetzelfde weder in der minne waren geregeld.

— Eenige honderd uitgewekene Polen, aan wie in Gallicie eene verblijfplaats was toegestaan, zijn op hun verlangen naar Triest vervoerd, en hebben zich aldaar naar Noord-Amerika gescheept, om er een nieuw vaderland te zoeken.

De Courant van Praag meldt, dat Hunne Majesteiten de Keizer en Keizerin met Z. M. den Koning van Saksen, Z. K. H. den Kroonprins van Pruisen en Z. H. hertog Karel van Meckelenburg Strelitz hebben bevelen in oogenschouw te nemen de troepen, die naar het exercitieplein bij Holleschowitz tot het houden van revue waren uitgerukt.

— Eene compagnie van het garnizoen te Potsdam heeft nog dezelfde uniform, welke ten tijde van Frederik den Grooten werd gedragen. Dit is, volgens een der dagbladen, het gevolg van een proces, dat de staat verloren heeft. Een vriend van den «goeden ouden tijd» had namelijk voor een aantal jaren zijn vrij aanzienlijk vermogen aan den staat gemaakt, onder beding, dat een gedeelte van de armee de oude en deze uniform zoude dragen. De erfenis werd aangenomen, maar de voorwaarde niet vervuld, voor dat de natuurlijke erfgenamen eischten, dat hun de nalatenschap zou uitgekeerd worden, vermits de staat niet voldeed aan de bepaling, waaraan zij verbonden was.

— In de staten-vergadering van Keur-Hessen is, naar aanleiding van een voorstel van de regering, betrekkelijk de toepassing van art. 100 en 102 der constitutie, weder gehandeld over de aanklagte tegen den minister *Hassenpflug*. Het voorstel der regering is niet aangenomen; terwijl, op voordragt van den heer *Suchier*, is besloten, om het hooge gerechtshof te verzoeken, de uitspraak in de bestaande aanklagte te bespoedigen.

— De tweede kamer der staten van het hertogdom Hessen heeft, op een adres der redactie van het tijdschrift de *Beobachter*, te Hessen bij *Rhein* uitgegeven wordende, besloten, de regering te verzoeken, dit tijdschrift zoodra mogelijk te ontheffen van de censuur, die op hetzelve is gelegd.

— De eerste kamer der staten van het hertogdom Hessen heeft, op een adres der redactie van het tijdschrift de *Beobachter*, te Hessen bij *Rhein* uitgegeven wordende, besloten, de regering te verzoeken, dit tijdschrift zoodra mogelijk te ontheffen van de censuur, die op hetzelve is gelegd.

— De eerste kamer van het genoemd hertogdom hebben onderscheidene redenaars het woord gevoerd tegen het adres, waartoe in de tweede kamer besloten is, om zich te bezwaren over de bezetting van Rödelheim, in de nabijheid van Frankfort, door Pruisische troepen, ten gevolge der onlusten, welke in April in laatstgemelde stad zijn voorgevallen. Zij zijn van gevoelen, dat tegen deze bezetting door Duitsche bondstroepen, ten gevolge van een besluit der Duitsche bondsvergadering, met grond niets is in te brengen, en de staten van het hertogdom geene bevoegdheid hebben om zich met deze zaak te bemoeijen.

— De Wurtembergsche kamer der afgevaardigden vermindert, bij het voornemen der onderscheidene afdeelingen van de staatsbegrooting, achtervolgens de traktementen der ministers tot op 6500 fl.

Van den 2den September.

De hertogin van Berry is den 21sten Augustus te Rome aangekomen. Behalve haar gemaal, de graaf *Lucchesi-Palli*, vergezeldt haar de markies van *Podenas* en de gravin *Beaufremont*. Zij zou, dacht men, eenige dagen te Rome blijven en dan de reis naar Praag voortzetten.

— Uit Weenen wordt gemeld, dat de vrijpraak van *Wirth*, *Siebenpfeiffer* en hunne medebeschuldigten aldaar algemeen opzien heeft gebaard. Men vreest, dat daardoor de instelling van de jurij in Duitschland gevaar zal kunnen loopen.

— Het hof van assises te Landau heeft nu uitspraak gedaan in de zaak der voortvlugtige medebeschuldigten van *Wirth* en *Siebenpfeiffer*. Tot 10jarige ballingstraf zijn veroordeeld: Dr. *Grosse*, *Schuler* en *Savoije*. *Geib* is vrijgesproken, gelijk mede *Pistor* van de staatsmisdad; maar veroordeeld tot correctionnele gevangenisstraf.

BERLYN, den 30sten Augustus.

Uit Stettin meldt men, onder dagteekening van den 29sten: «Gisteren avond om 11 uur zijn verscheidene Rus Keizerlijke equipages met extra post over Schwedt alhier aangekomen, welke aldaar Z. M. den Keizer

van Rusland moeten opwachten, die dagelijks met het stoomschip *Ischora* uit Petersburg aldaar verwacht wordt.

— Z. M. de Koning van Pruisen is heden naar Schwedt vertrokken. Derwaarts hebben zich mede begeven: Z. K. H. Prins *Willem* ('s Konings zoon), Hare Doorluchtigheid de Prinses van *Liegnitz* (de gemalin des Konings), Zijne Excellentie de minister van buitenlandsche zaken, *Ancillon*, en Zijne Excell. de luitenant-generaal en adjudant-generaal des Konings van *Witzleben*.

Te Berlijn zijn aangekomen: de Oostenrijksche veldmaarschalk en gezant aan het Russische hof, de graaf van *Ficquelmont* van Petersburg, de buitengewone en gevolmagtigde minister van Rusland aan het Pruisische hof, de heer van *Ribeaupierre*, van Leipzig, en de Rus-Keizerlijke generaal der kavallerie en militaire gouverneur van Warschau, de graaf van *Witt*, van Dresden.

Van den 1sten September.

Z. K. H. de Kroonprins is den 29sten Augustus, des avonds tusschen 7 en 8 uur, over Schwedt te Stettin aangekomen. Z. K. H. heeft 's anderen daags de derde brigade infanterie aldaar onder de wapens laten komen en de oefening in het vuren dezer troepen bijgewoond. Ieder oogenblik zag men er de aankomst van Z. M. den Keizer van Rusland te gemoet. Om 4 uur was echter de stoomboot *Ischora*, op welke de Keizer verwacht wordt, nog niet binnengeloopen.

— De Kroonprinses, alsmede Prinses *Willem*, Prins en Prinses *Karel* zijn van hier naar Schwedt vertrokken. De Russische gezant, de heer van *Ribeaupierre*, heeft zich mede derwaarts begeven. De Oostenrijksche gezant bij het Russische hof, de graaf van *Ficquelmont*, is weder naar Dresden vertrokken.

ZWITSERLAND.

Zurich 28 Augustus. Men spreekt van een adres, dat ter teekening rondgaat, tegen de zoogenaamde volksgeenootschappen.

Lucern 24 Augustus. Sedert zondag den 18den is het Zurische bataljon *Markwaller* hier. Men spreekt van onlusten te Entlebuch en Marbach, waar men ontevreden is over de gevangenneming van twee personen, die zich tegen de regering uitgelaten hebben, maar die men als rechtschapen mannen beschouwt.

Uri. De verzamelde landsgemeente heeft met de ontbinding der Sarnen conferentie genoege genomen en besloten alnu afgevaardigden naar den landdag te Zurich te zenden.

Neuenburg. De heer van *Pfuel*, commissaris van den Koning van Pruisen in hoogstdezelfs prinsdom Neuenburg, is alhier teruggekomen. Hij heeft de vergadering van den wetgevenden raad den 26sten Augustus geopend, en bij die gelegenheid verklaard deszelfs besluiten niet in het minste te willen regelen of voorschrijven. — De genoemde raad heeft het verrigte door de afgevaardigden op de Sarnen conferentie met 74 tegen 8 stemmen goedgekeurd.

LONDEN, 29 Augustus.
GESPROKEN BIJ HET OPENEN VAN DEN KONING VAN ENGLAND
Augustus 1833.

« MY LORDS EN MYNE HEEREN!

« Bij het weder openen der tegenwoordige zitting van het parlement, heb ik opgemerkt, dat nimmer onderwerpen van meerder gewigt, van grooter belang uwe aandacht geroepen hadden.

« De wijze, waarop gij u van uwe pligten heb gekweten, vereischt mijne dankbetuiging, op het oogenblik, dat ik eene zitting zal sluiten, welke niet minder opmerkenswaardig is geweest door haren duur, dan door de volharding, welke door u is betracht geworden in onderscheiden moeilijke onderzoekingen en door het aantal maatregelen van wetgeving, welke aan uwe overweging onderworpen zijn geworden.

« Ik blijf steeds van mijne bondgenooten en van al de vreemde Vorsten de verzekeringen hunner vriendschappelijke gezindheid ontvangen.

« Het smart mij, u het treffen eener eindschikking (tusschen Holland en België niet te kunnen mededeelen; maar de overeenkomst, welke ik gezamenlijk met den Koning van Frankrijk in den maand Mei II., met den Koning der Nederlanden heb aangegaan, belet het hiernieuwen der vijandelijkheden in de Nederlanden, en waarborgt ons ten volle het behoud des algemeenen vredes.

« De gebeurtenissen, die onlangs in Portugal hebben plaats gehad, hebben mij genoopt mijne staatkundige betrekkingen met dit rijk weder aan te knopen, en ik heb een minister naar het Hof van Hare Allergrootste Majesteit *donna Maria* gezonden.

« Gij kunt verzekerd zijn, dat ik met bijzonder verlangen het oogenblik verbeid, waarop het Portugesche rijk, sedert zoo lang door alliantie en door banden van wederkeerig belang met dit land verbonden, tot eenen staat van vrede zal terug gebragt worden, die hetzelfde zijne vroegere welvaart zal doen hervinden.

« De vijandelijkheden, die Turkije beroerd hebben, hebben een einde genomen; zijt verzekerd, dat mijne geheele aandacht gevestigd is op elke gebeurtenis, die de tegenwoordige of toekomstige onafhankelijkheid van dat rijk zou kunnen doen wankelen.

« De toestand der slavenbevolking in onze koloniale bezittingen heeft noodwendig een deel van uwen tijd vereischt en eene aandacht gewekt, geëvenredigd aan het gewigt en de moeilijkheid van het onderwerp. Terwijl uwe beraadslagingen geleid zijn geworden door overwegingen van recht en menschlievendheid, zijn de belangen der koloniale planters tevens niet uit het oog verloren geworden. Ik wensch, dat de maatregel in de kolonien geene zwaarigheid mag ontmoeten.

« Het was met het uiterst leedwezen, dat ik mij genoodzaakt zag, u eene uitbreiding van magt te vragen, tot straffing der verstoorders van de openbare rust in Ierland. Uwe vereenigde opreghtheid en vastbe-

radenheid zullen dit doel bereiken. Het is niet noodig geweest van die magt, anders dan zeer spaarzaam, gebruik te maken, en ik heb het genomen u te melden, dat de geest van wederspanning sterk heeft afgenomen. De acte, welke gij op mijne aanbeveling gestemd hebt, voor het tijdelijke der Iersche kerk, en voor hetgeene betrekking heeft tot de regten der kerken, en de acte, die aan de jurij eene betere zamenstelling verzekert, zijn de beste bewijzen, dat men het volste vertrouwen in het Britsche Parlement kan stellen tot het invoeren van alle verbeteringen, welke geschikt zijn, om het welvaren te verzekeren van alle klassen mijner onderdanen en tot het alzo vestigen eener wetgevende eensgezindheid, waarvan het mijn vast besluit is, het onschendbaar bestaan, met uwe medewerking, te handhaven.

BRUSSEL, den 1sten September.

Het berigt, dat er eene overeenkomst over de verwisseling van het garuisoen van Maastricht was gesloten, wordt thans door de ministerieele papieren tegengesproken, die integendeel verzekeren, dat de onderhandelingen over deze zaak afgebroken zijn.

De *Courrier* meldt, dat er tot dus verre 319 Leopolds-orden zijn verleend, doch dat slechts 13 daarvan aan Belgen zijn gegeven; al de overige Leopolds-ridders zijn Franschen, op drie uitzonderingen na.

MIDDELBURG, den 2den September.

Met leedwezen moeten wij melden, dat door de hevige stormbuijen van gisteren groote schade aan den Westkapelschen dijk, en in 't algemeen aan meest alle de dijken en zeeveringen van dat eiland, zijn toegebracht. Ook is voor Westkapelle een kleine kotter verbrijzeld, waarvan echter de manschappen gered zijn; terwijl voor Zoutelande een fregatschip is gestrand. Omtrent deze, en nog andere zeeschaden, wachten wij nadere berigten.

AMSTERDAM, den 3den September.

Beurs-berigten van den 2den dezer.

Wij hadden heden eene zeer onbeduidende beurs, doordien de laatste Engelsche berigten ontbraken; het stormachtige weder schijnt het uitloopen van den post verhinderd te hebben.

Over België zijn ons intusschen berigten van laatstleden donderdag toegekomen, welke de sluitrede des Konings van Engeland behelzen; over het algemeen is deze redevoering zeer onbeduidend; wat intusschen over ons geschil met België aangevoerd wordt, is geenszins bevredigend en het schijnt dat wij daaromtrent *in statu quo* blijven.

Nadere berigten van Portugal zijn niet ontvangen; doch door de openlijke erkenning van *donna Maria* door het Britsche kabinet, zal zich deze zaak spoediger ontwikkelen; intusschen is men te Londen nog altijd voor bloedige tooneelen in dat land bevreesd.

Daar ook nu de Keizer van Rusland eene zamenkomst met den Koning van Pruisen honden zal, zoo mag men met regt vooronderstellen, dat er zaken van belang verhandeld zullen worden.

Over het algemeen waren onze binnenlandsche fondsen meerder geoffereerd, doordien het volstrekt aan commissien ontbrak; 2½ pCt. 48½, 2, 5, 10, 5, 10, 2, 4 gebleven; 5 pCt. 92½, 5, 10, 5, 10, 2, 4, 5 wederom op het eind der beurs gedaan; restanten 1½ met zeer weinig handel; kansbiljetten 21½, 5, 10, 2 met veel-omzetting.

In sijndicaat zijn eenige kleine commissien uitgevoerd. Oude was 86, 85½, 5, 10, 2, bleef 85½; nieuwe sijndicaat was intusschen meerder geoffereerd: 70½, 5, 10, 2, 70 a op het eind der beurs gebleven; in deelmatarekeningen zijn kleine posten a 93½ gedaan.

De handel in vreemde fondsen was mede niet aanzienlijk; Russische en Duitsche hebben weinig gevarieerd en zijn op de hoogte van Zaterdag gebleven; voor Russen van 1831 en 1833 was wederom vraag, voor binnenlandsche rekening a 91½ en 7; roebels 60½ a 7 met verkoopers.

Spaansche fondsen ongestadig; gisteren gezocht, heden wederom zeer flauw; men sprak wederom van lagere koersen van Parijs en Antwerpen. 5 pCt. perpetuelen 66½, 65½, 5, 10, 2, 4 a 3 gebleven; 3 pCt. 41½, 41, 40½, 40½ gebleven; in 4 pCt. is iets a 53½ verhandeld; uitgestelde zeer flauw en a 12½ te verkrijgen; in corten obligatien kleine posten a 15½ en 16 pCt. omgezet.

Grieksche fondsen zonder variatie geoffereerd; Columbianen goed prijs-houdend; Brazilianen 66½ a 67 pCt. met geringen handel; in obligatien *donna Maria* is niets omgezet.

Beurs van den 3den September.

Heden zijn de Engelsche berigten weder uitgebleven er was ook langz andere wegen hoegenaamd niets van Londen van vrijdag bekend. Onze beurs was heden lusteloos door gebrek aan commissien, en door verscheidene verkoopen zijn zoo wel onze binnenlandsche als ook buitenlandsche flauw gebleven.

Er waren omtrent den stand der onderhandelingen te Londen geene gunstige berigten in omloop; ook was er een los gerucht ter beurs, dat Z. K. H. de Kroonprins eene reis buiten lands doen zoude, waarheen, was echter niet bepaald opgegeven.

Zie hier de fluctuatien der beurs: 2½ pCt. 48½, gedaald tot 48½ en bleven 48½ a 5; 5 pCt. 92½, in het begin der beurs teruggedaan tot 91½, bleven 91½ a 10; kansbiljetten 21½, 5, 10, 2, 5, 10, 2, 4 gebleven; oud sijndicaat 85½, 5, 10, 2, 85½, 5, 85, 80½ a 1 op het eind der beurs gedaan; nieuwe van 70 tot 69½ gedaan, bleven 69½ a 4.

Ook vreemde fondsen waren niet willig: Russen van 1831 91½, 91½, 5, 10, 2, 5, 10, 2, 4 gebleven.

Duitsche metallieken 91½, 2, 5 gebleven.

Spaansche fondsen in het begin wel a 65½ verhandeld, bleven 65½ a 4; 3 pCt. 41, 40½, 2, 5 gedaan.

Uitgestelde 12½ a 7.

In andere fondsen geene variatie.

Mengelwerk.

Blik op Zwitserland.

Het oude *Helvetia*, het hoogste land van *Europa*, behoort, door deszelfs veelvuldige afwisselingen van stoute en aangename natuurtooneelen, tot de merkwaardigste van ons werelddeel. « Het is een land — zegt cro-

ME — waar de natuur met zich zelve in tweestrijd is. Groenlands onvruchtbaarheid wordt daar met de lagchende vruchtbaarheid van een Tempe afgewisseld; de woeste eenvoudigheid van de eerste tijden, in het eenzame herdersdal, vertoont zich daar nevens de fijnste beschaving der steden; het is een land, dat elken reiziger verrukt, en waardig is de hoogeschool des kunstenaars, des wijsgeers en des dichters te wezen. Het genot der burgerlijke vrijheid heerscht daar algemeen en in de volste beteekenis des woords, en verzekert er de algemeene handhaving van maatschappelijke en zedelijke regten. En toch zien wij dit heerlijke land thans weder ter prooi aan de vreeselijkste volksonlusten en verdeeldheid, wier einde nog met den digten sluier der onzekerheid bedekt is.

Wij achten het niet onbelangrijk de grondoorzaak daarvan op te sporen en de aandacht onzer geleerde lezers daarbij eenige oogenblikken te bepalen; ter bereiking van welk doel wij het echter eerst en vooraf noodig oordeelen, eene korte schets te ontwerpen van den zedelijken en staatkundigen toestand, waarin dat gezegende land verkeerde in 1789, vóór de eerste Fransche revolutie, en van de opeengevolgde veranderingen, welke deszelfs algemeen bestuur, sedert dat tijdstip, heeft ondergaan.

In 1789 telde Zwitserland slechts dertien kantons, zeven roomsch-katholieke, vier protestantsche en twee van gemengde godsdienstgezindten. Genève, Neuchatel, St. Gall, Mulhouse en andere kleine naburige landschappen gingen wel voor Zwitsersche provincien door, omdat zij door min of meer naauwe verbindtenissen met sommige kantons in betrekking stonden; maar behoorden echter werkelijk niet tot derzelve getal; dewijl zij geen deel hadden aan het bondgenootschap.

In het begin der 18de eeuw barstte een hevige oorlog uit tusschen de katholieken en protestanten, schoon dezelve van korten duur was, en, in 1712 van eenen gewenschten en duurzamen vrede gevolgd werd, die zulk eene algemeene verdraagzaamheid ten gevolge had, dat dezelve tempel niet zelden, des Zondags, ter vergaderplaats van in geloofsbelijdenis verschillende christenen verstrekte. Van gelijken aard was nu ook de staatkundige vereeniging geworden. Elk kanton had deszelfs eigen inwendigen regeringsvorm. In enkele was die vorm democratisch, in andere, zoo als Bern, het grootste en meesten invloed hebbende, was die aristokratisch; terwijl Basel en Schwytz en de meeste overige kantons, de beide vormen huldigden. Geen van alle bezat echter eene beschrevene constitutie. Het regeringsbestuur rustte alleen op zedelijke overtuiging; en doordien deze overtuiging rein en vaderlandslievend was, bevorderde hetzelfde het algemeen geluk des vrijen Zwitserschen volks.

Wat de beschuldiging aangaat, welke men den Zwitsers doorgaans oplegt, dat zij zich altijd, met verzaking hunner vaderlandsliefde, aan vreemde staten als soldaat verhuurden: derzelve onbillijkheid springt dadelijk in het oog, als men in aanmerking neemt, wat daartoe uitsluitend aanleiding gaf, en waarom men zulks in het vrije Zwitserland geoorloofd, ja zelfs noodzakelijk oordeelde. Niet weinig ijverzuchtig op hunne onafhankelijkheid, oordeelden zij het ten hoogste gevaarlijk, indien zij ten eenemale onkundig bleven aan de krijgskunst, bij andere volken in gebruik; ten anderen beschouwden zij de snel toegenomene bevolking, bij de minder algemeene vruchtbaarheid van den vaderlandschen bodem, als nadeelig voor het geheel: waarom zij het in dienst treden, vooral bij Holland en Frankrijk, zeer doelmatig keurden, en welk in dienst treden altijd eigenwillig en ongedwongen plaats had, terwijl de keus der officieren zich niet tot de Franse bezetting beperkte. Bovendien bestond er eene vaste bepaling, dat, bij onverhoopt gevaar, de inboorlingen dadelijk aan de roepstem hunner regenten moesten gehoorzamen en naar hunne haardsteden wederkeeren. Welke proeven van trouw aan hunnen eens gezworen eed de zoodanigen hebben gegeven, knnen de moordtooneelen der eerste en tweede Fransche omwenteling genoegzaam getuigen.

Eene gelijke onbillijkheid van beoordeeling ligt opgesloten in het, door sommige demagogen, verwerpelijk beschouwen van den aristokratischen regeringsvorm in het kanton Bern. Wie toch, die vroeger dit uitgebreide kanton, welks bewoners bijna een millioen zielen bedroegen, bezocht, werd niet getroffen over de orde en eensgezindheid, den bloeienden toestand des oords en de dankbare tevredenheid, die daar alom heerschte? De reiziger zag er nergens den bedelstaf in de hand eens armen; en toch was er niemand met buitengewonen rijkdom bedeed. De vermogendste ingezetenen van Bern, de zoogenoemde aristokraten, leefden onbekrompen, maar geenszins in overvloed. Belangrijk is de ontmoeting, die BONAPARTE, toen hij nog slechts generaal was, na zijnen eersten veldtocht in Italië, bij zijne reis door Zwitserland naar Rastadt, in een dorpje, niet ver van Bern gelegen, had, welker mededeeling het bovengemelde genoegzaam bevestigt. Opgetogen van verrukking over het schoone oord, vroeg hij den herbergier van het dorpje hoe veel belasting hij wel moest betalen? Deze, verwonderd over BONAPARTES vraag, antwoordde hem, dat hij hem niet verstond. Ik bedoel, hernam de generaal, hetgeen gij jaarlijks aan uw gouvernement moet opbrengen. Aan mijn gouvernement? zeide de herbergier; ik ben er niets aan schuldig en behoeft er gevolgelyk ook niets aan te betalen; het gouvernement bezit domeinen, en de inkomsten daarvan zijn toereikend voor deszelfs behoeften. Hierop keerde BONAPARTE zich naar de officieren, die hem vergezelden en voegde hun toe: « Wij zoeken sedert lang een gewenscht regeringsbestuur voor Frankrijk; hier bestaat er een, waaraan wij ons kunnen spiegelen. Zonder leger, zonder belastingen is het onmogelyk, dat een gouvernement de ingezetenen des lands kan onderdrukken.» En toch heeft dezelve man, bij het beklimmen van den Franschen troon, dien voorbeeldigen gouvernementen-vorm geheel en al het onderst boven gekeerd.

Wij hebben aangevoerd, dat, onder de Zwitsersche kantons, Basel en Schwytz, thans ten doel aan de rampzalige gevolgen van eenen bloedigen burgeroorlog, een gemengd regeringsbestuur van demo-aristokratischen vorm bezaten. Met betrekking tot de stad Basel was hetzelfde uitsluitend democratisch, wijl derzelve magistraat het regeringsbestuur van het geheele kanton in handen had, en elk stedeling, die daartoe de vereischte bekwaamheden bezat, lid van gezegden magistraat kon worden; met betrekking tot het land was hetzelfde aristocratisch, wijl het door de

stad geregeerd werd. Maar dit regeringsbestuur was zeer gematigd; eensdeels omdat de landbewoners, des verkiezende, ook ingezetenen der stad konden worden, anderdeels, omdat men den adel alleen op het land en geenszins in de stad duldde; terwijl de overige kleine steden van Zwitserland het voorregt hadden, hare eigene huishoudelijke zaken zelve te mogen regelen. In het voorbijgaan merken wij nog op, dat Liestal, hetwelk als de hoofdzetel der tegenwoordige onlusten kan beschouwd worden, een stadje, in het kanton Basel, van twaalf à vijftien honderd inwoners is, gelegen aan den weg, die, uit het midden van Zwitserland, naar Frankrijk loopt.

Dit weinige zal genoegzaam zijn, om te doen begrijpen, hoe gemakkelijck het den zoogenoemden propagandisten moet vallen, de gemoederen der landbewoners op te winden en hen tot opstand te brengen.

In 1789 bestonden er zeer naauwe handelsbetrekkingen tusschen Frankrijk en Zwitserland. Het wederkeerig belang had dezelve doen standgrijpen; en, in plaats van daarop eenen nadeeligen invloed te weeg te brengen, strekte de eerste Fransche omwenteling, wier daarstelling, om de gelijkheid van hoofdbeginsel met de republikeinsche grondstellingen, in Zwitserland vele toejuichers vond, veeleer tot nog naauwere toehaling dier betrekkingen. Maar de noodlottige gebeurtenis van den 10den Augustus 1792 veranderde op eens de Franschgezindheid der Zwitsers. De moord der 6000 te Parijs getrouwe gardes van LOUWYK XVI wekte eene schier onuitroeibare wraakzucht in het hart der meeste Helvetiers op, waartoe zich weldra eene gunstige gelegenheid scheen aan te bieden door den opstand van Lyon in 1793. Het Bernsche gouvernement besloot nu, in zamenstemming met den Koning van Sardinië, den Lyonezen een hulpleger van 30,000 Zwitsers en 30,000 Piemontezers te zenden, tegen welken maatregel zich echter de bewoners dier kantons krachtdadig verzetteden, die daarvan de noodlottigste gevolgen voor hunne handelsbetrekkingen met Frankrijk voorzagen. Misschien had deze maatregel kunnen strekken, om Europa voor vele rampen te beveiligen, uit den voortgang der Fransche revolutie ontsproten, of om daaraan eene andere wijziging te geven; maar Lyon, van alle hulp ontbloot, zich sterk genoeg toonde, om een beleg van twee maanden te verduren tegen de gezamenlijke magt, waarover de conventie te beschikken had. Van dit tijdstip af, scheen Frankrijk dan ook bijzonder te doelen op de verlamming van het Bernsche gouvernement. Het bleef ten minste geenszins in gebreken, om er den opstand zoo krachtig mogelijk te bevorderen, die er in 1797 met alle hevigheid losbarste. In de maand November van dat zelfde jaar werd de vrede van Campo-Formio gesloten.

En nu oordeelde het Fransche directoire het oogenblik rijp, om deszelfs bedoelingen jegens Zwitserland op het touw te zetten. Te dien einde zond het, in het begin van 1798, twee legers, onder bevel der generaals BRUNE en SCHAUMBOURG, naar het kanton Bern, welks hoofdplaats, in weerwil van den dappersten tegenstand, eindelijk genoodzaakt werd hare poorten voor de zegepralende Franschen te openen. Het Bernsche leger, in krachten merkelyk afgenomen, trok naar de Hooge-Alpen terug en raakte, na den dood van deszelfs generaal, geheel verstrooid. De omstandigheden van den dood dezes generaals verdienen met regt der vergetelheid onttrokken te worden. Hij behoorde tot de aristocratische familie der ERLACHS uit Bern, een der aanzienlijkste geslachten van Zwitserland. Na zijne nederlaag, bragt hij met zijne dappere krijgshelden eenen nacht in bivouac door, en scheen in droef gepeins verzonken te zijn. Het volgend ochtend, op eenen veldtocht, zag hij de Franschen in den morgen zegt hij, op eenen veldtocht: « Het is voor de laatste maal, dat ik de zon over Zwitserland zal zien opgaan!» Hierop begeeft hij zich naar een nabijgelegen bosch, en valt, als een mededinger der BRUTUSSEN en CASSIUSSEN, in zijn eigen zwaard.

(Vervolg in een volgend nummer.)

Getrouwd:

H. G. KNOOPS,
van Arnhem,

en
F. VAN KOOTEN,
Wede. den Heer H. J. VAN DYK,
te Zuilen.

ZUILEN,
den 30sten Augustus
1833.

Zullende de Pannembakkerij voortaan worden
gecontinueerd onder de firma van H. G. KNOOPS,
welke zich ten deze gunstig blijft aanbevelen.

MONSTER, bij 's GRAVENHAGE, den 30sten Augustus 1833.

Getrouwd:

J. W. TROOST,
van Arnhem,

en
W. C. T. DE VRIES ROBBÉ.

§ § § Het PLAATSELYK BESTUUR van
§ § § HET EREIN eene voordragt zullende doen van
§ § § kandidaten tot behoeming van TWEËVELD-
WACHTERS, elk op eene jaarwedde van f 156 met genot van
f 30 — voor kleeding, roept hiermede op de Sollicitanten, daartoe
de vereischten bezittende, en voorzien van de bewijzen van goed ge-
drag, om zich, ten spoedigste, in persoon, bij hetzelfde te vervoegen.

Heteren, den 3den September 1833.

De Burgemeester,
S. ROES.

§ + § Allen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd
§ § zijn aan den onder beneficie van inventaris aanvaardden
§ § Boedel van wijlen den Heer LAMBERTUS
BRUSS, in leven Koopman te Zutphen, en aldaar overleden
op den 10den Augustus jl., gelieven daarvan, zoo spoedig mogelijk,
opgave of betaling te doen, aan den te Zutphen residerenden Notaris,
M^r. J. J. SCHLUITER.

Op Woensdag den 11den September aanstaande, 's namiddags om 1 uren, zal te Zevenaar, bij D. J A N S S E N, door den Dijkstoel van de Lijmers, Westervoort, Lathum, Baer en Gjsbeek, onder approbatie van H. H. Gedeputeerde dezer provincie, worden aanbesteed:

Het B E G R I N D E N van den Lathumshen dijk, met 7000 kubiek-ellen grove Grindspecie, in perceelen of in massa; zoo als zulks 2 dagen voor de aanbesteding zal zijn uitgebaakt, terwijl bij de Heemraden D. S P A A N en N. V A N Z A D E L H O F F, te Lathum, en bij den Dijkshrijver te Zevenaar, Bestek en Conditien ter inzage liggen en nadere informatie te bekomen zijn.

Te Zutphen, in het Zwijnshoofd, op de Markt, zullen, en wel 's voormiddags ten 11 ure, op den 12den September 1833, bij finale toewijzing, geveild worden:

1o. Een ruim, hecht, wel doortimmerd H E E R E N H U I S, met daar achter zijnden T U I N, op het Oudewand, V 399, (te bevragen bij den Heer P A N N E K O E K, schmins daar tegen over.)

2o. Het, (door den Bouwman aan te wijzen) E R V E en G O E D N u s i n k, in Eefde, onder Gorssel, groot ruim 30 Buaders.

Verdere informatie bij den Notaris S C H L U I T E R, te Zutphen.

Bij den Bloemkweker H. B O E K H O R S T, No. 49, aan den Utrechtschen Straatweg, te Arnhem, is eene extra mooie sortering van vroeg bloeiende dubbelde en enkelde H Y A C I N T E N, alsmede eene menigte differente soorten van B L O E M B O L G E W A S S E N. Alles verkrijgbaar gesteld volgens Catalogus en tegen de minste prijzen. Brieven franco.

De ondergeteekende heeft de eer den Heeren liefhebbers der Jagt te verwittigen, dat hij alhier is aangekomen met een aanzienlijk assortiment J A G T G E W E E R E N en J A G T B E N O O D I G D H E D E N, van de beste kwaliteiten en van zeer civiele prijzen; welke hij ter bezigtiging en verkrijgbaar heeft gesteld in het Logement den Vergulden Arend, alwaar hij, van des morgens ten acht tot des avonds ten zes ure, te spreken of te onthieden zal zijn, en zal zich slechts twee dagen alhier ophouden.

Arnhem, 5den September 1833.

J. J. JONNARD,
Hofzwaardveger van Z. M. den Koning,
te 's Gravenhage.

VINCENZO PERRIS

voortreffelijke en door vele faculteiten voor echt verklaarde likeur, tegen maag- en zenuw-zwakte, onder den naam van

NETTARE DI NAPOLI,

(Napelschen Godendrank.)

heeft op nieuw bewijzen van derzelve heilzame werking aan den dag gelegd, en verdient, met alle recht, als eerst en eenig voortbrengsel van dien aard beschouwd te worden, vooral ook, omdat gezegde likeur, sedert hare eerste uitvinding, in Italie en Duitschland met hetzelfde gelukkig gevolg door velen is gebruikt.

De Ondergeteekende hoofd-entrepôt-directeuren achten het derhalve van hannen pligt, dezen met grond aldus genoemd wordenden Nektar ten algemeenen gebruike voor des behoevenden aan te bevelen, en, ter bekrachtiging dier aanbeveling, hieronder eenige verklaringen der vele duizenden gelukkig herstelden te laten volgen.

Prijs per flesch 1 Dukaat. Brieven en gelden verzoekt men franco te doen bezorgen.

Het hoofd-entrepôt, voor geheel het noorder gedeelte van Europa, bij GAUDELIUS, ZEHNER en Co.

voorheen CARL GAUDELIUS-RAZEN

te Frankfort aan den Mein.

ERKENNIS-BLYK.

Met innig vergenoegen heb ik veelvuldige openlijke dankbetuigingen, zoo van Mevrouw V O N S P E R R I E S, te Manheim, als van de Eerz. Raad des Regeringsraad V O N G E H R E N, in Buddingen, vernomen, en voeg daarbij in goeden gemoede mijne eigene dankbetuiging, naardien ik zelf door het gebruik van den voortreffelijken, en bij de Heeren C. G A U D E L A I S - R A Z E N, te Frankfort aan den Mein te bekomen, Nettare di Napoli, thans geheel en al van mijne, sedert jaren met smarten verduurde maagpijnen verlost ben, welke mij, eenen geruimen tijd lang, het genot van spijsgebruik ten eenenmale ontzegden. Mogten allen, die hetzelfde lijden te verduren hebben, zich van dit heilzame middel bedienen, opdat zij even spoedig het einde hunner smarten ondervinden. Frankfort aan den Mein in den jare 1833.

HEINRICH BALTHASER BOURGIGNON,

Kunsthovenier, wonende in de Walstrasse aan de Steeg.

Dat de kunsthovenier HEINRICH BALTHASER BOURGIGNON het bovenstaande, met erkenning van de waarheid des geheelen inhouds, eigenhandig heeft geschreven, wordt hier, sub fide notariati, verklaard. Frankfort in het jaar 1833.

JOH. GEORG GIAR,

Notaris der vrije stad Frankfort.

Aan den Heer C. GAUDELIUS-RAZEN, te Frankfort a. M.

Ik kan u mits dezen de blijde verzekering geven, dat de van u ontvangen Nettare di Napoli de heerlijkste werking op mijne langdare ondervondene maag- en zenuwkwaa heeft te weeg gebracht, en ik mij geheel en al hersteld gevoel.

U voor deze weldaad te beloonen, vermag ik niet; heeft echter het bewustzijn, eene goede daad verrigt te hebben, eene genoegzame waarde voor U, dan kunt gij daarin ongetwijfeld reeds de streelendste belooning vinden; terwijl ik u verzoek dit bewijs mijner erkentelijkheid in de meest gelezen wordende Duitsche Dagbladen bekend te maken, mij met hoogachting noemende

ELISA FRANZISCA RUDOLPH,
Weduwe, wonende L. D. No. 103.

Dat Mevrouw de Weduwe E L I S A F R A N Z I S K A R U D O L P H alhier, voor mij Notaris de waarheid van boven staande verklaring, zoowel als de daaronder geplaatste onderteekening voor hare eigene erkend heeft, wordt bij dezen sub fide notariati geattesteerd.

Frankfort, in het jaar 1833.

JOH. GEORG GIAR,

Notaris der vrije stad Frankfort.

Aan den Heer C. GAUDELIUS-RAZEN, te Frankfort a. M. Carlsruhe, den 10den April 1833.

Ik kan u bij dezen de genoegelijke verzekering geven, dat ik gisteren van den Heer K A T Z, lid van den Kerkenraad, zich ten mijnen huize bevindende, vernomen heb, dat zijne huisvrouw, die het gebruik van drie flesschen Nettare di Napoli, welke hij van U had laten komen, van hare maag- en zenuwkwaa geheel hersteld is. Terwijl ik mij hierdoor van eenen aangenamen pligt kwijt, teken ik mij aan.

CAREL BENJAMIN GEHRES,

Hoofd-Depositaris voor het groothertogdom Baden.

ONFEILBAAR GENEESMIDDEL

TEGEN DE

VALLENDE ZIEKTE,

Dr. J O H. H A R T M A N N,

Voormaals Professor aan de hoogeschool te Jena.

Prijs, per dosis, in poeder bestaande: 1 Frederik d'or of f 9.50 kr. conventionsmunt. Brieven en Gelden worden verzoekt franco te bezorgen.

De ziekte, welke, gedurende het geheele menschelijke leven, het meest onberekenbare gevolgen kan na zich slepen, is ongetwijfeld de Epilepsie of vallende ziekte, wier volkomene genezing de bekwaamste geneeskundigen van alle tijden en volken, sedert eeuwen, te vergeefs hebben zoeken te bevorderen.

Het meerderdeel der ongelukkigen, hetwelk of gedurende vele jaren, of eenten korten tijd lang, slagtoffer dezer hevige ziekte was, zag reikhalzend uit naar hulpmiddelen ter genezing, doch vruchteloos; terwijl nog velen hopeloos en met angstig gevoel de toekomst aarzelen.

Eene dertig- en meerjarige ervaring, gedurende welk tijdsloop de nitvinder zoo gelukkig heeft mogen zijn, het hier opgegeven hulpmiddel aan een zeer groot getal kranken van beiderlei kuitne, en van verschillende onderdom, met het gelukkigste gevolg, toe te dienen (zelfs aan die zulken, wien geen straal van hoop meer overschoot, en die, desmettegenstaande, blijkens de talrijke voorhanden zijnde schriftelijke erkentenis-bewijzen, waarvan één, nog slechts kort geleden ontvangen, hieronder wordt medegedeeld, volkomen hersteld zijn geworden), spoorde hem aan, om der lijden menscheid ook verder ten nutte zijn, gezegd redmiddel met alle vertrouwen aan te bevelen, en, ter verdere uitbreiding van hetzelfde, de verkrijgbaarheid daarvan openlijk aan te kondigen.

Hetzelve is, onvervalscht, alleen te bekomen in het

Hoofd- en Commissie-entrepôt

Van GAUDELIUS, ZEHNER en Co.

voorheen GAUDELIUS-RAZEN

te Frankfort aan den Mein.

Kopij. De redactie der Hanauer Courant aan de zeer prijzenswaardige Hoofd-entrepôt-directie van het beroemde epileptische geneesmiddel van Dr. H A R T M A N N, en van verscheiden andere proefhoudend bevonden geneesmiddelen der heeren G A U D E L I U S, Z E H N E R en Co., te Frankfort aan den Mein.

Het verbeugt mij bijzonder, U het aangenaam bericht te kunnen mededeelen, dat de van U-bekomene geneesmiddelen voor het smartelijk lijden van den in onze werkplaats aangestelden jongman E I C H H O R N zeer voortreffelijk gewerkt hebben.

Gedachte E I C H H O R N mag als volkomen hersteld beschouwd worden; want, schier dagelijks onderscheiden malen door eene hevige epilepsie aangetast, heeft hij, gedurende twaalf weken (sedert Hemelvaartsdag) tot heden toe, bijna geen toeval meer gehad; terwijl hij hoopvoedt, dat zulks het geval niet meer zijn zal.

Daar ik mij van dezen aangenamen pligt kwijt, verzoek ik u, op aandrang zijns vaders, het wedergeven van dezen waardigen jongeling aan de menschelijke zamenleving, door openbaarbaarmaking van alle Duitsche dagbladen, ten algemeenen nutte, de willen toegestelligd.

Hanau, den 16den Augustus 1833.

KITTSTEINER,

Redacteur der Hanauische Courant,

In kennisse der waarheid

JOH. EICHHORN,

Vader van A U G. E I C H H O R N, door het voortreffelijk geneesmiddel der heeren G A U D E L I U S, Z E H N E R en C O M P., te Frankfort, van de vallende ziekte geheel hersteld.

In kennisse der waarheid der onderteekening van den Boekdrukker K I T T S T E I N E R, en den meester Schoenmaker J O H. E I C H H O R N.

Hanau, den 16den Augustus 1833.

(L. S.) KLEIN,
Landgerigts-repositaris.